

העותרות:

עמותת תנו לחיות לחיות (ע"ר)

עמותת אנונימוס – עמותה לזכויות בעלי חיים

ע"י עו"ד יוסי וולפסון

המשיבים:

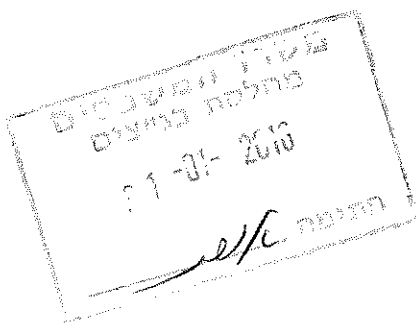
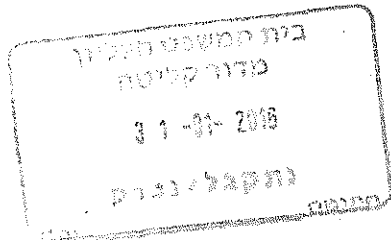
2. חבי דה לוי תוצרת חקלאית בע"מ

3. חבי איילות תוצרת חקלאית בע"מ

ע"י עוה"ד אמיר רן

מרח' כנרת 5 ת"ד 909 בני ברק 51108

טל' 03-5788770 פקס. 03-5788771

תגובה מקדמית לעתירה מטעם משיבות 2,3.

המשיבות 2,3, מתכבדות להגיש תגובתן המקדמית לעתירה.

כבי' ביהמ"ש יתבקש לדחות את העתירה ולחייב את העותרות בהוצאות המשיבים.

1. המשיבות

1.1. המשיבה 2 היא חברה שהוקמה בשנת 2010 ואשר עוסקת ביבוא של עגלים לישראל

לצורך מכירתם לרפתות.

1.2. המשיבה 3 קיימת למעלה משלושים שנים. היא עוסקת ביבוא עגלים אותם היא מגדלת

ברפתות שלה בכפר יהושע.

1.3. המשיבות 2,3, (להלן – המשיבות) מיוצגות בהליך זה ע"י ב"כ הנ"ל.

1.4. המשיבות מייבאות עגלים מאירופה. מבלי לחשוף נתונים מסחריים למעלה מן הצורך - חלקם של המשיבים ביבוא העגלים לישראל הינו גדול מאד, עשרות רבות של אחוזים. על כן כל מה שמתייחס אל המשיבות, רלבנטי ומהותי לנושאים הנדונים בעתירה.

1.5. המשיבות מייבאות את העגלים מאירופה.

2. הקדמה:

2.1. עתירה זו עוסקת בהגנה על ערך חשוב מאד: רווחתם של בעלי חיים. המדובר בערך חשוב, שכל בן אנוש מכיר ומוקיר, ערך המונוגן, בין היתר, גם בחקיקה ראשית, (חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), תשנ"ד-1994).

2.2. החוק קובע כי "לא יענה אדם בעל חיים, לא יתאכזר אליו ולא יתעלל בו בדרך כלשהי". על כללים אלה מקפידות המשיבות ולא סוטות מהן כמלוא הנימה.

2.3. יודגש על כן כבר עתה (ויפורט בהמשך): העתירה שגויה מבחינה עובדתית. יבוא הבקר לישראל על ידי המשיבות נעשה בתנאים טובים, הוגנים וראויים. ההובלה נעשית באוניה מיוחדת שהותאמה לכך במיוחד. לעגלים נבנתה למעשה רפת צפה וספק אם קיימת אבחנה כלשהי שהעגלים מודעים לה בין תנאיהם על האדמה או על היס. ההובלה מאירופה קצרה (כחמישה ימים) ואחוז התמותה של עגלים המיובאים לישראל על ידי המשיבות (שזו אחת האינדיקציות העיקריות, שמביאות העותרות לחיזוק טענתם לסבל שנגרם לבעה"ח בעת הובלתם בדך היס) נמוך יותר אפילו משיעור התמותה של עגלים ברפתות. המשיבות שומרות שמירה קפדנית על רווחתם של בעלי החיים אותם הן מביאות לישראל. אשר על כן אין בסיס עובדתי לטענה בנוגע לפגיעה ברווחתם של בעלי החיים. זאת ועוד.

2.4. בכל מסכת הטענות וואו הראיות לתלונות של הארגונים העוסקים ברווחת בעלי חיים – הובאה רק תלונה על אירוע איזוטרי אחד המופנה כלפי האופן בו נוהגות המשיבות בבעלי החיים המובאים על ידיהן לישראל.

2.5. בהמשך, תובא בהרחבה עמדת המשיבות בנוגע לאופן ההדוק והראוי בו הן מקפידות לשמור על רווחת בעה"ח המיובאים על ידן לישראל. אך עתירה זו מתיימרת להעלות את עצם הובלתם של בעלי החיים בדרך היס למדרגת התעללות כשלעצמה. בכך חורגים העותרים הרבה מנקודת האיזון הראויה בין סיפוק צרכי המזון של בני האדם ובין מניעת הסבל המיותר מבעלי החיים. המדובר בגישה קיצונית, וככזו דינה להידחות. הובלה –

כזו - איננה מהווה התעללות. עם זאת, בהובלה יכול להיגרם סבל רב, המגיע כדי התעללות, אם היא נעשית שלא כראוי. ההבדל אינו סמנטי, כי אם מהותי. על כך בהמשך.

2.6. העותרות אינן עושות אבחנה כלשהי בעין התעללות הנגרמת בשל קיומם של משחקים עד זוב דם בין בע"ח ובין הובלתם ממקום למקום בתנאי רפת, שנעשית על היס. הצבתה של נקודת איזון בין אינטרסים סותרים, הכרחית בכל הליך משפטי וחיונית שבעתים בהליך זה, לנוכח הפגיעה הקשה הצפויה בערכים רבים כמתואר להלן וכפי שקבע ביהמ"ש העליון -

- "הנה כי כן נוכחים אנו לדעת כי בסוגיה הסבוכה שלפנינו אין תמימות דעים בעניין מעמדם של בעלי החיים ומידת ההגנה שיש להעניק להם, עם זאת ברור כי העמדות הקיצוניות הממוקמות בשני קצות הקשת אינן מייצגות את הדעה המקובלת כיום על מלומדים בארץ ובעולם ואינן משתקפות בתקיקה ובפסיקה. ניתן לומר כי המגמה המובילה בסוגיה זו תרה אחר האיזון הראוי בין אינטרס ההגנה על בעלי חיים לבין זכות האדם להשתמש בהם לצורכי מחייתו..."

- "עריכת איזון בין אינטרסים, כאמצעי המשמש להכרעה בסוגיות שעניינן בזכויות מתנגשות, אינה זרה לשיטתנו המשפטית. נקודת המוצא היא כי כל אחד מן האינטרסים המתנגשים ראוי להגנה, ולפיכך לא ניתן להגן באופן מוחלט על אחד מהם ולהותיר את האחר ללא הגנה כלשהי. מכאן, שהזכויות או האינטרסים המעומתים זה מול זה הם לעולם "יחסיים" ולא מוחלטים. יחסיות זו מושתתת על התפיסה כי "הערכים, העקרונות והחירויות אינם בעלי חשיבות זהה" (ע"א 6024/97 שביט נ' חברה קדישא גחש"א ראשל"צ [10], בעמ' 657). כך הוא לעניין זכויות אדם המעוגנות בחוקי יסוד (ראו למשל: בג"ץ 2481/93 דיין נ' מפקד מחוז ירושלים [11]; ע"א 6821/93 בנק המזרחי המאוחד בע"מ נ' מגדל כפר שיתופי [12], בעמ' 414; רע"א 7504/95 יאסין נ' רשם המפלגות [13]; בג"ץ 7015/02 עגורי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית [14]), וכך הוא לעניין אינטרסים אחרים. אם זכויות אדם המוגנות בחוקי היסוד הינן בעלות אופי "יחסי", מקל וחומר שכך הוא באינטרס של הגנה על בעלי חיים אל מול האינטרס של האדם להשתמש בהם לצורך מחייתו.

- "הנסיבות שבהן ייסוג אינטרס ההגנה על בעלי חיים מפני אינטרסים אחרים אינן ניתנות להגדרה ולתחימה באופן מדויק. עמדת החברה האנושית בשאלת ההגנה על בעלי חיים

מורכבת, והיא מושפעת מגישות תאורטיות שונות. היא "תלויה בתרבותה, בערכיה ובתפיסת עולמה של כל חברה ופרטיה, ואלה עשויים להשתנות עם הזמן, המקום והנסיבות" התרבות, הערכים ותפיסת העולם של החברה שאנו חיים בה, המוצאים ביטוי, בין היתר, בחקיקה, בפסיקה ובדברי מלומדים, מכתבים צורך בחיפוש אחר נקודת האיזון" (דעת הרוב בעניין בג"ץ 9232/01 "נח" ההתאחדות הישראלית של הארגונים להגנת בעלי חיים נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נו(6) 212).

2.7. אם העותרים חותרים, כלל וכלל, להצבתה של נקודת איזון כלשהי (המשיבים סבורים כי תכליתה האמיתית של העתירה היא מניעתו המוחלטת של כל שימוש בבעלי חיים למאכל ולא דווקא מניעת הסבל הכרוך – לשיטת העותרים – בהובלתם בדרך היס) הרי שהם כשלו בהצבתה במקום שאינו סביר לכולי עלמא, תוך התעלמות של ממש מערכים מתנגשים ותוך איון הנזק הכבד שיגרם בשל קבלת עתירתם.

2.8. ויודגש: אין בכל מה שייכתב להלן בהרחבה, כדי להצדיק - ולו בעקיפין, במקצת, או במשתמע – התעללות כלשהי או גרימת סבל מיותר כלשהו לבעלי החיים. המשיבים הציבו לנגד עיניהם את שמירתם הקפדנית של זכויות בעלי החיים בדרגתם המחמירה. המשיבות סבורות גם ששמירה כזו על רווחת בעלי החיים היא לא רק אינטרס מוסרי עליו הן מקפידות לשמור, אלא גם אינטרס כלכלי והא ראייה – תמותת בעה"ח המיובאים על ידי המשיבות פחותה לעין ערוך מזו המפורטת בעתירה, כאמור – היא פחותה אפילו מזו שקיימת בדרך השגרה ברפתות.

2.9. מאידך, יש לזכור כי בשר הוא מזון חיוני. אין המדובר ברכיב מזון שולי. בעת בחינת האמצעים הנדרשים לשם אספקתו של מוצר חיוני מול הסבל הכרוך בכך, נקודת המשווה בכל הנוגע למזון חיוני, תהא שונה בתכלית מאשר נקודה זו כאשר מדובר במזון לא חיוני. "בחינת היחס בין התועלת מפיטוס האווזים (ייצור כבד אווז) לבין הפגיעה בהם בתהליך הפיטוס מצריכה דיון גם בהיבטיה של התועלת הצומחת מייצור כבד אווז. אכן, כדברי חברי, "התכלית של ייצור מזון צריכה לקבל משקל נכבד יותר מבידור [עניין התנינים] [2] – ט' ש' כ', ודאי כאשר החוק הורה במפורש שיש להתחשב בצורכי החקלאות". עם זאת ככל ש"ייצור מזון" דרוש להבטחת צורכי קיומו של האדם, כך יגדל משקלו. מכאן, שאין לראות במזונות בסיסיים ובמזונות אשר יש לראותם כמותרות מיקשה אחת". (דעת הרוב בבג"ץ 9232/01 "נח" ההתאחדות הישראלית של הארגונים להגנת בעלי חיים נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נו(6) 212).

2.10. באשר לטענת הסבל הבלתי נחוץ שנגרם לעגלים המובאים מאוסטרליה. אין למשיבות מידע הנחוץ על מנת לשלול או לאשש נתוני תמותה של מתחריהם, המייבאים מאוסטרליה, אך אין להן כל ספק שבידי המשיב 1 – ראש השירותים הווטרינרים, הכוחות, היכולת וגם הרצון להגן על שני הערכים – זכות האדם ליהנות מבשר טרי למאכל מול רווחת בעלי החיים גם בהובלה ממושכת יותר – מאוסטרליה. בין כך ובין כך, תצננה המשיבות את הדרכים והאופנים בהן מקפידות הן על רווחתם של בעלי החיים המובאים על ידיהן (כאמור, בהובלה קצרה בהרבה – מאירופה).

3. ראשית, יש להדגיש מספר עובדות חשובות:

3.1. מרביתם המוחלטת של העגלים אינם מובלים לשחיטה כי אם לגידול ולפיטום:

בניגוד לרושם שהעתירה מנסה ליצור, יבוא העגלים לישראל לא נועד לשם שחיטתם המיידית. המדובר ביבוא של עגלים, המועברים רובם לגידול ולפיטום. העגלים נשחטים רק 40 שבועות לאחר מכן. רק אחוזים בודדים מן העגלים המיובאים לישראל ואחוזים ספורים ביותר (כ- 3%) מן העגלים המיובאים על ידי המשיבות – מועברים מייד למשחטות.

3.2. כמחצית מן העגלים מובלים במסע קצר מאירופה ולא מאוסטרליה

בניגוד לאמור בעתירה, או לרושם שהיא מנסה ליצור, כמחצית העגלים המיובאים לישראל (50% המהווים 100% מן הבקר המיובא על ידי המשיבות) עוברים מסע קצר בהרבה (כחמישה ימים בלבד ממדינת היעד באירופה ועד נמל היעד בישראל). בהמשך יובהר עד כמה מקפידות המשיבות לשמור על רווחתם גם בעת ההובלה.

3.3. אין תחליף ליבוא עגלים לשם אספקתו של בשר טרי

עוד חשוב להדגיש. התחליף ליבוא עגלים לא יהיה גידולם של עגלים לבשר בישראל, אלא אך ורק יבוא בשר (מצונן או קפוא). הטעם לכך נובע ממגבלות השטח של ישראל. ישראל היא מדינה קטנה שלא ניתן לכוון בה עדרי גידול בהיקף שיסדיר את צריכת הבשר הטרי. אין בה את הערבות הענקיות שמצויות במדינות שמהן מובאים העגלים לישראל. מדינת ישראל עניה בשטחי מרעה, ועל כן גידול הבקר לבשר בישראל מבוסס על יבוא העגלים. לאחר הבאתם לישראל, מתבצע בישראל הליך גידולם, פיטומם ורק לאחר מכן שחיטתם (או העברתם לשטחי עיו"ש כחלק מקיומן של ההסכמים עליהם חתמה מדינת ישראל עם הרשות הפלסטינית ומחובתה לספק מזון לשטחי עיו"ש).

נכון להיום לא קיים פתרון לגידול אינטנסיבי של עגלים למשק הבשר והולדת העגלים בהיקף הנדרש לצרכי בשר מחייבת על כן שטחי מרעה.

כפי שכתב דר' משה חיימוביץ' ראש השירותים הווטרינרים לשעבר בחוות דעתו שהוזמנה לצרכי הליך זה: "עם גידול האוכלוסייה במדינת ישראל, גדל הצורך בבשר וההיצע הקיים בגידול בארץ אינו עונה על צורך זה...לפיכך ברור לי כי הגבלת היבוא לבשר קפוא או מצונן בלבד תפגע באופן משמעותי בהיצע של בשר בשוק ותגרום למחסור".

ור' סעיף 5.5 נספח 1 – חוות דעתו של המומחה דר' משה חיימוביץ'

3.4. ישראל מוגבלת מאד בשטחי מרעה, ועל כן קיימת מגבלה על גודל העדרים ומגבלה על מספר האימהות בעדרים אלה. המשמעות היא שלא ניתן להגדיל באופן משמעותי את עדר הבקר בישראל המיועד ליצור בשר.

3.5. גם המקור השני לבשר טרי (עדר החלב, המונה כ 125,000 פרות) לא יכול לתת מענה לצרכי הבשר הטרי. גודלו של עגל פרות החלב מוגבל על פי צרכי משק החלב. חלק מהפרות מועבר לשחיטה לאחר שהשלימו את מעגל יצור החלב. רוב העגלים הזכרים וחלק קטן מהעגלות של רפת החלב, מפוטמים גם הם למטרת שחיטה. מקור זה מספק כ 95,000 ראשי בקר לשחיטה, ולא ניתן להגדיל אותו בשל כך שהוא מוגבל לפי מכסות הייצור של חלב גולמי.

3.6. הדרך היחידה, אם כן, להגדיל את היצע הבשר הנשחט טרי היא יבוא עגלים ולפיכך

החלופה היחידה ליבוא עגלים הינו יבוא בשר (קפוא או מצונן).

4. לאחר שהובהרו נתוני בסיס אלה, נבחן להלן את תוצאתה הקשה של קבלת העתירה ונבקש, בשל תוצאה קשה זו, לדחותה.

5. נקדים מסקנה להסבר:

5.1. תוצאה זו, (של מניעת יבוא עגלים לישראל) תהא רעה למשק, רעה לצרכן. היא תפלה לרעה את אוכלי הבשר הלא כשר, תפגע בפרנסתם של כמעט עשרת אלפי מועסקים ועשרות אלפי בני משפחתם, תפגע בבריאות הציבור, תפגע באיכות הבשר שאוכלים בישראל ותהא תוצאה כואבת ומיותרת, אפילו לשם השגת התכלית של מניעת סבל מיותר מבעה"ח, תכליות שאותן לכאורה מבקשות העותרות להשיג. (אלו לפחות התכליות הגלויות. שהרי אין זה סוד, שתכליתן האמיתית היא להקשות ככל הניתן על

צריכת בשר ולצמצם את שחיטתם של בעלי חיים בכלל ולא דווקא לשמור על האופן שבו הן מובלים), והכל כמפורט להלן.

6. האם הובלת בעלי חיים בדרך חיים יכולה להיחשב א-פריורי כהתעללות.

6.1. העותרים רואים בעצם הובלתם של בעלי החיים לישראל משום גרימתו של סבל מיותר, ואף התעללות. מטרתם של העותרים ותכליתם של העתירה הם להביא להכרעה שיפוטית שתפסוק כי הובלת בעלי החיים בדרך חיים מהווה כשלעצמה התעללות מעין זו.

6.2. המשיבים סבורים כי המדובר במסקנה מרחיקת לכת, המצביעה על כך שמגישי העתירה לא קיימו את מצוות הפסיקה, שהורתה כי יש לאזן בין צרכי המזון ובין חובת בני האנוש למנוע התעללות בבעלי החיים.

6.3. הובלת בעה"ח מחו"ל לישראל היא כורח המציאות, ככל שמבקשים לממש את זכותו של הצרכן הישראלי (והצרכן בשטחי עיו"ש) ליהנות מאספקה של בשר טרי.

6.4. למשיב 1, הוקנו סמכויות רחבות לשם הסדרת האופן בו יובלו בעלי חיים לישראל ובתוכה. החוק (וההגיון) קובעים כי עליו להתחשב ב"צרכי החקלאות". ביהמ"ש קבע כי המונח "צרכי החקלאות" כולל בחובו אף את הנושא של ייצור מזון, שהינו אינטרס של כלל הציבור. אין להתעלם מצורכי החקלאות כאשר מפרשים את תכליתם של רכיבי אותו גידול – ובהם הובלתם לישראל. תכליתה של ההובלה הימית הינה הבאתם של בעלי החיים המשמשים כמזון לבני האדם. אספקתו של מזון לבני האדם הוכר בפסיקה כתכלית ראויה. (בג"ץ 9232/01 "נח" ההתאחדות הישראלית של הארגונים להגנת בעלי חיים נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נז(6) 212).

6.5. מובן כי אין המדובר בתכלית שיכולה לקדש את כל האמצעים הננקטים לשם אספקת אותו מזון וברור כי בגדר השיקולים הנשקלים יש לשקול גם האם אספקת המזון וצרכי החקלאות גורמת לעינוי סבל והתעללות לא נחוצים. אך לשיקול מניעת ההתעללות (גם אם הייתה קיימת) ניתן, בהקשר זה, משקל נמוך יותר מאשר, למשל, לצרכי שעשועים, כפי שהיה במקרה שגם הוא נבחן בעבר בבית המשפט, במקרה של משחקים שבהם נלחמו תניינים זה בזה ובבני אדם. שונה הדבר משימוש בבעלי חיים לצורת גרימת הנאה לבני האדם, כמו משחקי בעלי חיים. בסוגיה אחרונה זו נקבע על ידי ביהמ"ש כי "...ניתן להבחין בין תכלית לתכלית, ולא הרי תכלית כהרי תכלית. יש תכלית שבכוחה לכפר ולו על סבל מעט כי ייגרם לבעל-חיים, ויש תכלית שלא תאצור כוח לכפר על כל סבל שהוא

לבעלי-החיים" (רע"א 1684/96 עמותת "תנו לחיות לחיות" נ' מפעלי נופש חמת גדר בע"מ, פ"ד נא(3) 832, שם, בעמ' 868).

6.6. מצאנו, שאלמלא הובלתם לישראל, לא היו בעלי החיים יכולים לשמש תכלית החשובה של "צרכי החקלאות" – קרי, ייצור מזון חיוני לתושבי המדינה. אשר על כן יש לבחון האם המדובר בסבל מיותר וואו אף התעללות אך זאת בהקשר אספקתו של מזון חיוני לישראל.

6.7. סוגיה זו (ההובלה הימית) לא נבחנה כשלעצמה בבתי המשפט עד היום, אלא בעקיפין (בסוגיית היתר ליבוא דרך נמל עקבה, בגץ 7941/06 חברת אחים עפאנה בע"מ נ' ד"ר משה חיימוביץ משרד החקלאות) אך דעת העותרים היא כי אין חולק כי עצם הובלתו של בעל החיים אל המקום בו יגדלו אותו, איננה נחשבת – כשלעצמה – כהתעללות וכגרימת סבל שדי בה כדי לשלול את זכות ההובלה. אין זה אומר שלא יכול להיגרם סבל בעת ההובלה, סבל שיש לצמצם, ככל שניתן, אך המסקנה כאילו עצם ההובלה מהווה סבל, שדי בו כדי לאיין מעיקרו את אינטרס אספקת המזון, היא מסקנה מרחיקת לכת, שאין לקבל.

7. להלן הטעמים לדחיית העתירה:

8. קבלת העתירה תגרום לפגיעה ממשית בכלכלת המדינה:

8.1. יבוא העדרים בגיל צעיר, פיטום בישראל, שחיטתם ועיבוד הבשר בישראל – כל אלה מייצרים ערך מוסף של למעלה מ 1.5 מיליארד שקלים לכלכלת המדינה. סכום גבוה זה תורם לכלכלת המדינה, משמש לקיום ענפי משנה ומספק תעסוקה וצמיחה למשק הישראלי.

8.2. כב' ביהמ"ש מופנה אל חוות דעתו של שאול צבן המצ"ב, מומחה בכלכלה חקלאית, (חוות דעת שהוכנה לצרכי תשובה זו), שמפרטת את התרומה הניכרת של הענף למשק הישראלי ואת הפגיעה הצפויה עקב הפסקת יבוא עגלים וראשי צאן לישראל כפי שמבקש העותרות.

העתק חוות הדעת מצ"ב ומסומן 2

8.3. תעשיית גידול העגלים היא תעשיית ערך מוסף מובהקת. מייבאים עגלים (קרי - במשקל נמוך), מגדלים אותם כארבעים שבועות עד הגיעם למשקל גבוה ואז מוכרים אותם על פי משקלם הגבוה. האלטרנטיבה היא לייבא את כמות הבשר הסופית, כשהיא מחולקת וארוזה באריזות וואקום, קרי ללא ערך מוסף כלשהו. בתהליך יצירת הערך נוטלים חלק

במישרין כעשרת אלפי מועסקים, התורמים, בשל כך, להותרתם של אותם מיליארד וחצי ₪ במדינה.

8.4. אין אלה סכומים זניחים. ליבוא עגלים תרומה של ממש למשק הישראלי. תרומה זו תאווין אם תתקבל עתירה זו ובמקום לייבא עגלים – יובא לישראל בשר שנשחט בחו"ל. בכך תעביר המדינה, במישרין, את הסך הנ"ל לארצות המוצא של העגלים ותתרום בכך לכלכלתן של אותן מדינות על חשבון (ישיר ומייד) של כלכלת ישראל.

8.5. שורה ארוכה של גופים ורשויות יפגעו מן המהלך, והחישוב פשוט:

8.5.1. הממשלה תסבול מאבדן של מאות מיליוני ₪ בשל אבדן מיסי הכנסה על הערך המוסף (כ 15% בממוצע על 1.5 מיליארד ₪) הפסד שינבע מהעברת הייצור לחו"ל ויבואו כמוצר סופי.

8.5.2. מעבדי הבשר, הקצבים, המכניס אותם למכירה פודים כ 441 מיליון שקלים בשנה למימון עבודתם. סביר להניח כי עוסקים וגופים אלה יאבדו את עיקר מקור פרנסתם.

8.5.3. בתי המטבחיים משאירים בידם מרווח של כ 121 מיליון שקלים בשנה, למימון פעולתם. סביר להניח כי עוסקים וגופים אלה יאבדו את עיקר מקור פרנסתם.

8.5.4. המפטמים (החקלאים): 295 מיליון שקלים בשנה. גידול העגלים בישראל משאיר בידי המפטמים יתרה למימון פעולתם של כ 295 מיליון שקלים בשנה. סביר להניח כי עוסקים וגופים אלה יאבדו את עיקר מקור פרנסתם.

8.5.5. יבואני המזון לעגלים: פודים 621 מיליון שקלים בשנה. סביר להניח כי עוסקים וגופים אלה יאבדו את עיקר מקור פרנסתם.

8.5.6. חקלאי גידולי השדה הישראליים: כ 109 מיליון שקלים בשנה. יבוא העגלים תומך בחקלאות ישראלית בשטח של כ 200,000 דונם. סביר להניח כי עוסקים וגופים אלה יאבדו את עיקר מקור פרנסתם (ובנוסף ייפגעו ערכי טבע, שימור הנוף שימור המסורת החקלאית, חוסנם של ישובים חקלאים, ערכים תורגים מדלת אמות של המשוואה הכספית).

8.6. יבוא בשר לישראל, בהיקפים הנדרשים על מנת להחליף את העגלים המיובאים לישראל, יוביל, מיידית, לפגיעה בכלכלת המדינה בסכום שלא יפחת מ-מיליארד וחצי ₪. יבוא

עגלים ולאחר מכן גידולם פיטומים ושחיתתם מייצרים ערך מוסף בסך זה לפחות (שלא לדבר על היקף המתפרנסים מן הענף ועל כך בנפרד).

8.7. המדובר, אם כך, בפגיעה ממשית בכלכלת המדינה.

8.8. כאשר היה על בתי המשפט לשקול הגנה על אינטרסים שונים (כולל אלו המוגנים בחוקי יסוד) כנגד החשש מפני פגיעה ממשית בכלכלת המדינה, הם בחרו, בד"כ, להגן על כלכלת המדינה (ור. בין היתר בגץ 2740/96 עזיז שני נ' המפקח על היהלומים משרד המסחר והתעשייה, נא (4) 481, בגץ 1715/97 לשכת מנהלי ההשקעות בישראל נ' שר האוצר, נא (4) 367, בגץ 1255/94 בזק, החברה הישראלית לתקשורת בע"מ נ' שרת התקשורת, מט (3) 661).

9. קבלת העתירה תגרום לפגיעה בביטחון התזונתי של תושבי המדינה:

9.1. בשר הינו מוצר בסיס חיוני. אספקתו הסדירה מהווה חלק בלתי נפרד מן הביטחון התזונתי של תושבי המדינה. גידול הבקר בישראל מקנה את האפשרות לספק בשר לתושבי המדינה בצורה סדירה.

9.2. רק גידול הבקר בישראל מאפשר שליטה יחסית על הענף, גמישות באספקת הבשר, וויסות אספקתו ושליטה על הכמויות, גם בתקופות בהן – מטעמים אלו ואחרים – מצטמצמת היכולת לייבאו לישראל ובכלל זה בשל טעמים שונים ובהם - מצב בטחוני זה או אחר, מחלות בעלי חיים וסגרים למיניהם (מחלת "הפרה המשוגעת" למשל) ובשנים האחרונות – בשל המגמה לצמצם את האפשרות לשחיטה כשרה בארצות שונות. החלטה כזו, לפסול את הכשרות היהודית, שתקבל באחת המדינות ממנה מיובא בשר טרי, עלולה לגרום למצוקה ממושכת ולחוסר של ממש לתקופה משמעותית באספקת בשר לתושבי המדינה.

ר' לענין זה סעיף 3 לחוות דעתו של דר' חיימוביץ' נספח 1 להלן.

9.3. על כן חיסולו של יבוא העגלים והכבשים, יגרום בהכרח לחיסולו של המערך העוסק ביבוא בקר חי ולאחר מכן – לחיסולו של המערך המסועף העוסק בגידול הבקר, הפצתו ושחיטתו. בכך תהא פגיעה בביטחון התזונתי של תושבי המדינה.

9.4. משרד החקלאות הציב את היעד של "הבטחה של אספקת תוצרת חקלאית סדירה לשם יצירת בטחון תזונתי ומגוון ראוי" כאחת המטרות העיקריות בחזונו. אין להתפלא על כך, המשרד היה חוטא לתפקידו אלמלא נהג כך.

9.5. מדינה איננה ממהרת לוותר על עצמאותה בנושאים הנוגעים לאספקת מוצרי יסוד וככל הניתן היא משמרת את האפשרות לדאוג לאספקתם הסדירה של מוצרים חיוניים בלי תלות ביבוא או במגמה לצמצומו ובכל מקרה, צמצום האפשרות שמצב חיצוני זמני יגרום למחסור מיידי בישראל.

10. קבלת העתירה תפגע בבריאות הציבור :

10.1. המדובר במזון. ככל מזון – הפיקוח על איכותו תיוני לשם שמירה על בריאות הציבור. אין ספק כי הפיקוח על בריאות הציבור רחב, אמין ואפשרי לאכיפה, כאשר המדובר ביבוא בעלי חיים להבדיל מ"מוצר" ארוז בוואקום - קפוא, או מקורר.

10.2. כתב על כך דר' חיימוביץ' בחוות דעתו נספח 1: "פיקוח ווטרינרי ראוי לבקר ניתן לבצע כאשר הבקר מגודל בארץ באופן בטוח יותר מאשר באירופה שכן במקרים בהם הפיקוח מבצוע בחו"ל יכולת הפיקוח שלנו נמוכה יותר ויקרה יותר באופן משמעותי... אין ספק כי הפיקוח על בריאות הציבור רחב, אמין ואפשרי לאכיפה, כאשר המדובר ביבוא בעלי חיים להבדיל מ"מוצר" ארוז – קפוא או מקורר".

סעיף 7 לנספח 1.

10.3. נשוב ונדגיש – אכילת בשר נראית לעותרות כחטא שאין לו כפרה. המדובר בדעה לגיטימית, אך כל עוד לא נאסרה אכילת בשר, הרי שהיא מותרת. הבשר הוא מזון וקיימת חשיבות רבה לכך שהמזון אותו צורך הציבור יהיה טרי, מקורותיו ידועים ולא יהיה נגוע במחלות.

10.4. רק שתי אפשרויות קיימות לאוכלי הבשר הטרי (להבדיל מן הקפוא) – לאכול בשר מבקר שנשחט בישראל, או לצרוך בשר שנשחט בחו"ל והגיע ארוז לישראל.

10.5. המשיבים סבורים כי קל יותר להבטיח את בריאות הבשר המשווק בישראל ככל שמקורו בבקר שגודל בישראל (גם אם מקורו ביבוא של עגל חי מחו"ל).

10.6. המחוקק שם דגש רב על שמירת בריאות הציבור. על כן הנחה את מחוקק המשנה להתקין תקנות שיאפשרו ביקורת אפקטיבית על שמירתו, והקצה למערכת המינהלית משאבים רבים על מנת להקים מערך ביקורת ואכיפה יעיל וחזק.

10.7. כתב על כך די חיימוביץ': "מרגע שבקר מגיע חי לישראל מנוטרת בריאותו על ידי מערך שלם שנועד בדיוק לשם כך ואשר נועד לוודא שהבקר שנשלח לשחיטה הינו בריא ולא נושא מחלות וואו נגיפים אשר עלולים לסכן את בריאות הציבור".

ס' 8 לנספח 1.

10.8. וכך התקין מחוקק המשנה את תקנות מחלות בעלי חיים (יבוא בעלי-חיים), תשל"ד-1974 הקובעות נהלים מסודרים שנועדו למנוע פגיעה בבריאות הציבור ומניעת שיווקו לציבור של בשר נגוע במחלות או מקולקל.

10.9. יבוא עגלים חיים מאפשר פיקוח יעיל הרבה יותר על איכות הבשר שמשווק לציבור.

10.10. מרגע שהעגל הגיע לישראל, מנוטרת בריאותו על ידי מערך שלם שנועד בדיוק לשם כך:

10.10.1. בריאותו נבחנת בפועל על ידי רופאים של השירותים הווטרינרים, הוא נכנס לתחנת הסגר ("קרנטינה") לשמונה ימים שבהם מנוטרות מחלות שלא נתגלו עם רדתו מן האוניה, ולאחר מכן קיים מערך הפיקוח של מספר רשויות ובראשן השירותים הווטרינרים שנועדו לפקח ולבקר את איכותו עד הגיעו אל המדף.

10.10.2. די אם נעיון במקצת ההוראות שנקבעו על ידי מחוקק המשנה על מנת לוודא עד כמה יעילה נוחה ואפשרית הביקורת על בריאות העגל אם הוא מגיע בעודו חי לישראל.

10.10.3. להלן מקצת ההוראות:

10.10.3.1. לא יורדו בעלי-חיים מכלי ההובלה שבו הגיעו ארצה, אלא בנמל יבוא ולפי הוראות הרופא.

10.10.3.2. הרופא יצווה להוריד בעלי-חיים שיובאו מכלי ההובלה ולהעבירם להסגר, (רק א.ר.) אם נתמלאו תנאים אלה:

10.10.3.3. האחראי על כלי ההובלה שבו הגיעו בעלי-החיים ארצה מסר לרופא הצהרה חתומה בידו המאשרת כי –

10.10.3.4. בעלי-החיים שהובאו לא הורדו מכלי ההובלה בדרכם ארצה;

- 10.10.3.5. לא נתגלו בבעלי-החיים בדרכם ארצה סימנים המעידים על מחלה או מקרה מוות, ואם אירעו - יפרט את אמצעי הטיפול שנקט בבעלי-החיים, לרבות הנבלות;
- 10.10.3.6. הרופא בדק את בעלי-החיים שהובאו, ומצא שהם אינם נגועים או חשודים כנגועים במחלה, שלדעתו מסכנת את בריאות בעלי-החיים בארץ.
- 10.10.3.7. המנהל רשאי לצוות על הורדת בעלי-החיים שהובאו, מכלי ההובלה, וכן על העברתם להסגר אף אם לא נתמלאו כל התנאים האמורים בתקנה 6.
- 10.10.3.8. ציווה המנהל לפי תקנת משנה (א) לא יראו בצו כאמור אישור שבעלי-החיים הובאו בהתאם להוראות תקנות אלה.
- 10.10.3.9. לא הורה הרופא או המנהל על הורדת בעלי-החיים והעברתם להסגר ... יורה המנהל על החזרתם לחוץ-לארץ, אולם רשאי הוא לא להורות כאמור, אם בעלי-החיים יישחטו או יושמדו לפי הוראותיו.
- 10.10.3.10. בעלי-החיים המועברים להסגר, יוחזקו בתקופת ההסגר בתחנת הסגר ממשלתית (להלן - תחנת הסגר).
- 10.10.3.11. המנהל רשאי להרשות החזקת בעלי-חיים בהסגר, במקום שאושר כמקום הסגר למשלוח מסוים (להלן - מקום הסגר).
- 10.10.3.12. לא יכניס אדם לתחנת הסגר או למקום הסגר בעלי-חיים, כלים, ציוד וחומרים ולא יוציאם משם, אלא לפי היתר מאת הרופא.
- 10.10.3.13. מי שנמצא בתחנת הסגר או במקום הסגר חייב לציית להוראות הרופא.
- 10.10.3.14. העברת בעלי-חיים לתחנת הסגר או למקום הסגר, או מהם לתחנת הסגר או למקום הסגר אחרים, תבוצע על-ידי בעלם ועל חשבונו, בדרכים, בכלי רכב מתאימים, ותוך נקיטת אמצעי זהירות, כפי שיצווה הרופא.
- 10.10.3.15. תקופת ההסגר לענין תקנות אלה היא שמונה ימים, אולם רשאי המנהל להאריך או לקצר את תקופת ההסגר, לפי שיקול דעתו.
- 10.10.3.16. בתום תקופת ההסגר יימצאו בעלי-החיים בפיקוח, במקום, לתקופה ובתנאים שיקבע המנהל.
- 10.10.3.17. בתקופת ההסגר ובתקופת הפיקוח יבצע הרופא בבעלי-החיים אבחנות, בדיקות וזריקות חיסון, כפי שהורה המנהל.

- 10.10.3.18. הרופא רשאי להורות על סימון בעלי-חיים הנמצאים בהסגר בדרך שיקבע.
- 10.10.3.19. הבעל של בעלי-החיים בהסגר חייב בהזנתם, בהשקייתם ובטיפול שגרתי בהם בדרך ובתנאים שקבע הרופא וכן בהוצאות שמירתם.
- 10.10.3.20. הבעל של בעלי-החיים הנמצאים בהסגר או בפיקוח יחוייב בטיפולים מיוחדים, לרבות טבילה, ריסוס וחיטוי, אם הורה הרופא על כך.
- 10.10.3.21. המנהל רשאי לצוות על השמדתם או שחיטתם של בעלי-חיים בתקופת ההסגר ובתקופת הפיקוח, אם נתגלה שהם נגועים, או חשודים כנגועים, במחלה שלפי דעתו מסכנת את בריאות בעלי-החיים בארץ.
- 10.10.3.22. בתום תקופת ההסגר ישוחררו בעלי החיים מההסגר, אך רשאי הרופא לעכב את שחרור בעלי-החיים מההסגר כל עוד לא שילם בעלם את האגרות והתשלומים האחרים המגיעים ממנו בהתאם לתקנות אלה.
- 10.10.4. ועוד הוראות רבות, שהביאו את ראש השירותים הווטרינרים לשעבר, דר' חיימוביץ' למסקנה כי "במידה ויפסקו המשלוחים החיים ושוק הבשר יעבור למשלוחים של בשר שנשחט בחו"ל או (צ"ל ולא) שגודל בארץ עלולה להיפגע בריאות הציבור".
- דר' חיימוביץ' נספח 1 פסקה 11.
- 10.11. האמור לעיל אינו אלא על קצה המזלג ואינו מהווה אלא את קצה הקרחון של מערך שלם פעיל ואפקטיבי של פיקוח ובקרה על אספקת מזון טרי מן החי לציבור. רשויות מספר עוסקות בכל שרשרת ההובלה הגידול הטיפול השחיטה ההכנה והאספקה של בשר טרי לצרכן ומבטיחות את איכותו.
- 10.12. נקל להבין כי מערך זה של פיקוח וביקורת מאפשר לוודא כי הבשר שישווק בישראל יהיה נקי ממחלות.
- 10.13. ביקורת הדוקה מעין זו קשה הרבה יותר, אם לא בלתי אפשרית (שכן כרוכים בה סמכויות רגולטיביות יחד עם ריבונות המדינה המארכת) מקום שמדובר ביבוא של בשר שנשחט מחוץ לישראל והגיע ארוז.
11. בקבלת העתירה יהא משום אפליית אוכלי בשר לא כשר.

- 11.1. חוק בשר ומוצריו, תשנ"ד-1994 קובע: "לא ייבא אדם בשר אלא אם כן קיבל לגביו תעודת הכשר". אסור לייבא לישראל בשר לא כשר. כתוצאה מכך 100% של הבשר הלא-כשר הוא בשר טרי. בתוך הבשר הטרי, 33,000 טון נמכר לא-כשר.
- 11.2. יבוא עגלים, פיטומים ושחיטתם בישראל מהווה המקור העיקרי של בשר בקר לאוכלוסייה המעוניינת באכילתו של בשר לא-כשר. (אצל אוכלי הבשר הכשר, רק 25% מהבשר הנמכר הוא טרי).
- 11.3. רוב הבשר הטרי המשווק בישראל, משווק לאוכלי בשר לא כשר. ציבור זה יופלה לרעה בשל האיסור לייבא בשר לא כשר.
- 11.4. בהקשר זה ראוי להדגיש שתי נקודות. רק חלקה הקדמי של הבהמה מותר לאכילה ורק שליש מן העגלים המיובאים לישראל מיועדים לשחיטה כשרה וכל היתר מיועדים לשחיטה לא כשרה.
- 11.5. רק כ 40% מבשרה של בהמה שנשחטה מיועד לאוכלי בשר כשר. 60% מבשר הבהמה נחשב לא כשר (או יקר ומסובך להכשרה) – החלק האחורי כולו, על כן, מיועד לאוכלי בשר לא כשר. רק יבוא עגלים חיים יאפשר את אספקת החלק האחורי, הלא כשר, לאוכלי בשר לא כשר.
- 11.6. עולה מן המקובץ, כי אוכלי בשר לא כשר, יפגעו פגיעה קשה בשל האיסור לייבא עגלים.
- 11.7. המדובר גם בפגיעה של ממש במחיר הבשר הלא כשר: המחיר לצרכן של בשר לא-כשר נמוך ב 25% ממחיר הבשר הטרי הכשר, ומוערך במוצג ב 65 שקלים לק"ג כולל מע"מ. צמצום מספר ראשי הבקר יביא לקפיצה במחירי הבשר הלא-כשר ויגרור פגיעה כלכלית באוכלוסייה הצורכת אותו. יבואני הבקר לפיטום אחראים ליצור של 40,000 טון בשר בקר טרי מוכן לאכילה בשנה, שהם 70% מכל המשקל הנמכר. לכן, פגיעה ביבוא הבקר, תגרור עליית מחיר של הבשר הלא-כשר. זו גזירה כלכלית, שקשה לקבל אותה בימים אלה של הקפדה על יוקר המחייה, ובמיוחד לשכבות האוכלוסייה הפחות מבוססות הנמנות עם אוכלי הלא-כשר. הבשר הטרי הלא-כשר נמכר בישראל בכ 2.16 מיליארד שקלים בשנה, כולל מע"מ.
- 11.8. ניתן להניח שכ 750,000 משקי בית צורכים בשר זה, קרי: 44 ק"ג במוצג בשנה למשק בית, במחיר שנתי של 2,880 שקלים לצרכן למשק בית. לכן, פגיעה של 70% במקור הבשר

הלא-כשר עשויה לגרור פגיעה של מאות רבות של שקלים בשנה במשק בית ואף יותר מכך.

11.9. המדובר בתוצאה קשה למיעוט (לאו דווקא מיעוט מספרי כי אם מיעוט מבחינת נגישותו למוקדי הכות, אשר מדרך הטבע פתוחים יותר לאוכלי בשר כשר).

12. קבלת העתירה יהיה בה פגיעה וואו אפלייה לרעה של המיעוט הערבי ופגיעה בתושבי עיו"ש.

12.1. כידוע, אין הרשות הפלשתינית מורשית לייבא בשר לישראל אלא דרך ישראל ובאופן שבו מיובא בשר לכל שטחה הטריטוריאלי של ישראל.

12.2. אין בידי המשיבים נתונים מדויקים בנוגע להיקף הצריכה של בשר טרי בקרב תושבי עיו"ש, אך אין חולק כי המדובר, באחוזים גבוהים ביותר.

12.3. בנוסף, אין בידי המשיבים נתונים מדויקים מה היקף המועסקים בענף בשטחים, אך גם כאן – סביר להניח כי המדובר באלפים רבים.

12.4. אוכלי הבשר הטרי בשטחים (רוב מוחלט) וציבור המועסקים בענף בשטחים (אלפים רבים) ייפגע פגיעה אנושה כתוצאה מקבלת העתירה.

12.5. ספק רב אם ניתן יהיה לקבוע כי מדינת ישראל מקיימת את התחייבויותיה ההסכמיות כלפי תושבי עיו"ש אם יאסר יבוא עגלים והם יחוייבו לרכוש אך ורק בשר לא טרי כשר שיובא מחו"ל.

13. קבלת העתירה תביא לפגיעה באיכות הבשר המשוק.

13.1. בשר טרי הוא משובח יותר מבשר מצונן או קפוא. הציבור עובר בהדרגה לאכילת בשר טרי ולא קפוא.

13.2. תהליך דומה התחולל גם בשוק בשר העוף.

13.3. בעבר, אחוז ניכר (רוב מוחלט) מבשר העוף שהיה נמכר בישראל – היה בשר קפוא. כיום המדובר באחוזים נמוכים, אם בכלל. כל היתר – בשר טרי. מגמה זהה קיימת ביחס לבשר הבקר. כאמור בטבלאות המצ"ב בחוות דעתו של שאול צבן, קיים גידול מתמיד בהיקף הצריכה (המוחלט והיחסי) של בשר בקר טרי בשל איכותו וטיבו.

14. קבלת העתירה יהא איום על המחיר לצרכן של הבשר הטרי הכשר

14.1. פגיעה ביבוא הבקר לפיטום, תגרור גם עליה במחיר הבשר הטרי הכשר. כבר כיום, כאשר נמצא בראשיתו יבוא הבשר הטרי שנשחט בחו"ל - משתלטות רשתות השיווק על ערוץ זה. כדי להבטיח תחרות, חובה לבסס חלופות משמעותיות של מקור בשר טרי כשר, ולכן

יש חשיבות רבה לקיומו של יבוא בקר לפיטום ולשחיטה בישראל. אם יפגע יבוא הבקר, תהיה התוצאה עליית מחיר של הבשר הטרי, שממילא נמכר גם כיום ביוקר רב.

14.2. המחשה ברורה לכך מובאת בטבלאות המצורפות לחוות הדעת של שאול צבן, המציגות את העלייה הדרמטית במחיר בשר בקר טרי בישראל בעשור האחרון למול היציבות במחיר בשר העוף, אשר יצורו מתבצע בישראל. יצורו בישראל מביא לכך כי אין מחסור במקורות עוף ואין תלות ביבוא. לכך השלכה מיידית וישירה על מחירו.

15. בקבלת העתירה תהיה פגיעה בפרנסתם של עשרות אלפי תושבים :

15.1. בענף יבוא הובלה, גידול, פיטום ושחיטה של בשר בקר מועסקים כעשרת אלפים עובדים במישרין (והכל על הצד השמרני והמדובר במועסקים ישירים בלבד).

15.2. יבוא העגלים מייצר שרשרת של פעילות עסקית בענפי הטיפול בבקר, עיבוד הבשר ומכירתו. בנוסף יש שובל של פעילות עסקית הנוצר בענפי המעטפת. פעילות זו מייצרת תעסוקה לפי החלוקה הבאה :

15.2.1. תעסוקה ישירה בענפי הטיפול בבקר ועיבוד הבשר ומכירתו : כ 7,500 משרות.

15.2.2. תעסוקה עקיפה בענפי המעטפת : לפחות 1,000 משרות.

15.2.3. חלוקה מוערכת של המועסקים בענף תגלה כי עלפי הערכה שמרנית מועסק במישרין בענף מספר המועסקים להלן :

15.2.3.1. הובלה 490 משרות.

15.2.3.2. משקי פיטום ומשקי קרנטינה 790 משרות.

15.2.3.3. עבודה בקרנטינות : 60 משרות

15.2.3.4. בתי מטבחיים 710 משרות

15.2.3.5. מעבדי בשר 2,070 משרות

15.2.3.6. קמעונאות 2,460 משרות

15.2.3.7. יבואנים ויצרני מזון 70 משרות

15.2.3.8. קניית שירותים מספקים היצרניים : 1,000 משרות

15.2.3.9. סביר להניח כי קיימים עוד כ 1,500 מועסקים הניזונים וקשורים לענף

בדרכים אלו ואחרות, מה שמעמיד את היקפו על כ 10,000 משרות.

- 15.3. עולה מכך, שחיסולו של הענף יגרור את אבדן פרנסתם של ציבורים שלמים אלו. בהנחה של 3 תלויים בממוצע בכל מועסק, המדובר בפגיעה בפרנסם ובהכנסתם השוטפת של עשרות אלפי תושבים.
- 15.4. המדובר בפגיעה מיידית ישירה ואנושה במקור פרנסתם של עשרת אלפי משפחות בישראל, שניזונים מיבוא העגלים לישראל ושהפסקת יבואם של העגלים לישראל תגרור מיידית הפחתה של למעלה מ 60% מהיקף עבודתם. סביר שלא יוכלו לשרוד פגיעה בהיקף כזה בהיקף פעילותם וכי העסקים בהם האם מועסקים כיום - ייסגרו כתוצאה מכך.
- 15.5. ובהתאמה - תאבד עבודתם של רוב עובדי מערך השחיטה, עובדי מערך הכשרות, הקצבים ועובדי מערך עיבוד הבשר, עובדי ובעלי המפעלים המייצרים מזון לבקר, מגדלי הבקר, עובדי מערך השינוע של הבקר והעברתם של עשרות אלפי מקומות עבודה מישראל לארצות המוצא של הבקר.
- 15.6. הפסקת יבוא ראשי הצאן (שגם היא אחד הסעדים המבוקשים בעתירה) תגרור הפסקת יבואם של 105,000 ראשי צאן התורמים באופן ישיר להעסקתם של כ 700 מועסקים, שיאבדו גם הם את מקור פרנסתם.
- 15.7. עוד תגרור עימה הפסקת יבואם של ראשי צאן לפגיעה במשק בחיקף של כ 225 מ' נש בשנה.
- 15.8. זאת בנוסף לפגיעה המתוארת לעיל כתוצאה מהפסקת יבוא העגלים לישראל.
- 15.9. עולה מן המקובץ כי חופש העיסוק של קבוצה גדולה מאד של מועסקים וואו בעלי עסקים יפגע פגיעה אנושה אם לא סופנית. הקבוצות המפורטות מעלה וכל אחד מיחידיהם ובהן – המשיבות – זכאי להתפרנס מן התחום בו בחר לעסוק בו – יבוא בעלי חיים לישראל, הובלתם, גידולם, טיפוחם, שחיטתם, יבוא מזון וואו גידולו עיבודם וכיו. תוצאתה של קבלת העתירה תהא הרת גורל עבורם – הם יאבדו את פרנסתם, או בלשון משפטית – תיפגע באופן סופי זכותם להתפרנס מעיסוקם, זכות יסוד המוגנת בחוק יסוד, תיפגע, אם לא תאוין כליל. היה זה חוק יסוד חופש העיסוק שקבע כי כל אזרח או תושב של המדינה זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלה יד. אין פוגעים בחופש העיסוק אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה

עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו. כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את חופש העיסוק של כל אזרח או תושב.

15.10. אם כך, עתירה זו, אם תקובל, תפגע בחופש העיסוק, המוגן ומעוגן בחוק יסוד.

16. איסור היבוא של עגלים מנוגד לאמנות סחר חופשי עליה חתומה המדינה.

16.1. לא נרחיב על כך. זה תפקידה של ב"כ המשיב 1. עם זאת לא למותר יהיה להפנות אל האמור במכתבה של עו"ד אסולין דגני אל העותרות (ע22): לישראל מערכת מחוייבויות בינלאומיות בנוגע לסחר חופשי בין מדינות, שמניעת ייבוא העגלים תהווה פגיעה בהן (ור' סעיפים 14-17 למכתבה מיום 2/7/15).

17. יש בעתירה משום שימוש לרעה בהליכי משפט

17.1. העותרים אינם מפקפקים בכנות הצער שחשים העותרים בשל מה שהם רואים בסבל מיותר הנגרם לחיות המובלות לישראל.

17.2. עם זאת, אם רק הסבל הכרוך בהובלתם של בעלי החיים היה לנגד עיני העותרים, היו, מן הסתם, עותרים להגברת האכיפה, להחמרת הרגולציה ו/או ליצירה של פתרונות ריאליים לסוגיה שלנגד עיניהם.

17.3. אך ברור לכולי עלמא שאין זה כך. ברור שהעותרות מעוניינות לאסור על יבוא עגלים על מנת להקשות על צרכני הבשר את צריכתו.

17.4. איסור היבוא של עגלים באמצעות ביהמ"ש יהיה אכיפה של אידיאולוגיה, השוללת, לאמיתו של דבר, לא את האופן בו מיובאים עגלים לישראל, כי אם את עצם אכילתו של בשר מן החי. גם אלו הסבורים כי המדובר במאבק ראוי, אינם סבורים כי דינו של מאבק זה להיות מוכרע בבתי משפט.

17.5. בין כך ובין כך: האופן בו מנהלות העותרות את מאבקן הינו לא פעם, לא ראוי. יש לציין כי ידוע למשיבות על מקרים בהם הנחישות של העותרות להשיג מידע שיתמוך בגישתם האידיאולוגית, גרמה להם לפעול באופן לא ראוי.

17.6. כך למשל היו מספר אירועים בהן שלחו העותרות, או מי מטעמן, צלמים על מנת "לתעד פגיעה בבקר". לצורך כך שלחו רכב שיסע לפני המשאית המובילה את הבקר. אותו רכב בלם באופן פתאומי במקום שתוכנן לכך מראש (וללא שום סיבה הנובעת מתנאי הדרך או הנסיעה) מה שחייב את המשאית לעצור בפתאומיות.

17.7. עצירת המשאית בפתאומיות גרמה לעגלים ליפול זה על זה – ובדיוק ברגע זה "צץ לו – יש מאין" - הצלם מטעם העותרות וצילם את האירוע על מנת "להוכיח" התעללות בבעלי חיים.

17.8. אירועים דומים נרשמו גם כאשר העותרות הגישו תלונות לא נכונות בדבר הכאת עגלים או דברים מסוג זה. אין למשיבות כל אינטרס חלילה לפגוע בעגלים – זה מעולם לא נעשה ולהפך – ככל שהעגלים בריאים יותר, חזקים יותר ושמחים יותר – כך בשרם טוב יותר והמוצר שהמשיבות משווקות משובח יותר.

17.9. המשיבות מניחות שהמדובר באירועים נקודתיים של אנשים פרטים, נחושים מידי, אך למרות זאת, אין בכך כדי להקהות את העובדה שהעותרות חוצות, לא פעם, את הגבול הלגיטימי לפעולת מחאה.

18. העתירה מרחיקת לכת יש לבחון – בטרם נתקבלו – חלופות שפגיעתן קלה יותר

18.1. בטרם תישלל האפשרות לייבא עגלים לישראל, ראוי היה לאפשר את בחינתה של התיזה - שמציעות העותרות עצמן – לייבא בשר טרי לישראל, אך זאת בלי לשפוך את התינוק עם המים.

18.2. **כיום מאפשרת המדינה יבואם של 7,000 טון בשר בקר טרי לישראל בלבד.** לפנ עיצומים דרסטיים מן הסוג המוצע בעתירה, ראוי היה להסיר את המגבלה מהיקף היבוא של בשר טרי לישראל. אם אכן התיאוריות של העותרות נכונות, כי אז ידאגו כוחות השוק בעצם לפתרון "הבעיה" של יבוא עגלים.

18.3. המשיבות אינן מבקשות לחסום יבוא בשר (ארוז) לישראל ולקיומה של תחרות זו לייבוא העגלים. מטרתן אחת – אספקת בשר טרי, זול ואיכותי לצרכן הישראלי.

18.4. על כן, רשאיות הרשויות לשקול את החלופה ההוגנת של הגדלת מכסות הייבוא או הסרה מוחלטת של מיסי היבוא על בשר.

18.5. בוודאי שככל שקיימת חלופה, שהמשיבות אינן מתנגדות לה, ראוי לשקול אותה. אם הצרכן יעדיף לרכוש בשר מצונן שיובא מחו"ל, "תקובל" בכך (לפחות – בפועל) עתירתן של העותרות בלא כל צורך בצעדים שיפוטים דרסטיים מן הסוג המבוקש בעתירה.

19. פתרון של הגברת הפיקוח

19.1. העותרות מציעות את התיזה ועל פיה אין כל דרך לפקח פיקוח אמיתי ויעיל על רווחתם בעלי החיים בעת הובלתם מחו"ל לישראל. המדובר בלאו טענה (שגם אם היתה נכונה,

היא לא ראויה במדינת חוק). אם יש בעיית התעללות – על רשויות המדינה להילחם בה ולא להטיל גזירות לא ראויות על כלל הציבור (גם זה שלא מתעלל אלא להיפך – מקפיד לשמור על רווחת בעלי החיים). קיימים אין ספור אופנים של פיקוח ואחד מהם, אגב, הוא פעולתם המתקשרת של העותרות במישורים רבים כנגד יבוא עגלים מאוסטרליה על ידי גורמים המתחרים במשיבות.

19.2. הפתרון לבעיה של תת-אכיפה הינו אכיפה. לא ביטול התחום, סגירת היבוא ונעילתו במנעולים ובחותמים.

19.3. השירותים הווטרינרים, העוברים בשנים האחרונות (בעיקר מאז דו"ח זיילר¹) רפורמה, רשאים ומסוגלים לספק מענה הולם לכל צרכי הפיקוח הנדרשים. גם אם קיימים מקרים של כשל נקודתי ברמת האכיפה, עדין אין בכך כדי לשלול את יכולתן של רשויות האכיפה להביא לתוצאה שבה יצומצם אם לא יאויין מספרם של המקרים המצערים המתוארים בעתירה (ששוב, לא יהיה זה למותר להדגיש – כי המדובר במקרים העוסקים רובם ככולם ביבוא מאוסטרליה ושאינם נוגעים כלל למשיבות).

20. העתירה שגויה – המשיבות מקפידות מאד על שמירן רווחתם של בעלי החיים המיובאים על

ידיהן

20.1. העתירה מציגה מצג עובדתי שאינו נכון. האמת הפשוטה היא, שהמשיבות, האחראיות ליבוא של חלק ניכר ביותר מיבוא המקנה לישראל, מקפידות מאד על שמירת רווחתם של בעה"ח המובאים על ידיהן.

20.2. תמוה מאד, שהעתירה אינה עושה כל אבחנה בין יבוא בעה"ח מאירופה ביחס ליבוא לאוסטרליה וזאו בין המשיבות (האחראיות למרבית היבוא מאירופה) ובין מתחרותיה ומבקשות סעד כולל וגורף בלא כל עיגון עובדתי כלשהו.

20.3. העובדות כהויתן שונות בתכלית מאלו המתוארות בעתירה (אם כי באופן "המיוחד" בו הן מוצגות בעתירה, הרי למרות שהאמור בעתירה מתייחס רק ליבוא מאוסטרליה, הרי שהוא מוכלל באופן סמוי גם על כלל היבוא של בע"ח לישראל).

20.4. המשיבות המייבאות, כאמור, עשרות אחוזים מן המקנה המיובא לישראל, מקפידות מאד על שמירת רווחתם של בעלי החיים המובאים על ידיהן.

¹ מרץ 2010

- 20.5. הבקר המועבר על ידי המשיבות ארצה מועבר באנייה בשם 1 FOENIX (להלן – האנייה) אשר פועלת בהתאם לרגולציה הנקבעת על ידי האיחוד האירופי מבחינת השטח הנדרש לראש בקר הקובעות את הקריטריונים לשטח על בסיס משקל הבקר המובל.
- 20.6. הקריטריונים קובעים לכל קבוצת משקל של בקר שטח מינימלי ושטח מרבי הדרושים להחזקתם במהלך המסע באנייה. המשיבות עומדות בקריטריונים המחמירים ביותר.
- 20.7. המשיבות מאז ומעולם הקפידו ומקפידות על מתן השטח המירבי להחזקת הבקר ולמניעת צפיפות במהלך ההובלה.
- 20.8. יצוין למעלה מן הנדרש כי לאנייה רישיון לנשיאת כמות של 600 טון בקר. למרות זאת, מעולם לא נעשה שימוש בכמות זו, משיקולים של רווחת בעלי חיים, כאשר תמיד היתה הקפדה שמשקל הבקר הכולל לא יעלה על כ- 500 טון לערך.
- 20.9. לנוכח זאת הטענה ל-"צפיפות" אינה נכונה ואינה רלוונטית. הצפיפות המותרת נקבעת בתקנות והמשיבות אוכפות את התקנות ואף מחמירות עם עצמן בנושא זה. אין צפיפות על גבי האניות של המשיבות.
- 20.10. לפני שהמשיבות מעלות את הבקר על האנייה, מבוצעת בדיקה והשגחה וטרינרית על מנת לוודא שהבקר שעולה על האנייה בריא ויכול לעמוד במסע.
- 20.11. ככלל נעשה מאמץ גדול למנוע העמסה של בקר שאינו כשיר למסע ולצורך כך מבוצעת כאמור בדיקה על ידי וטרינר עוד לפני היציאה למסע. ואכן - התוצאות מדברות בעד עצמן כאשר אחוזי התמותה הם נמוכים ביותר אף מתחת לאחוזי תמותה ברפת רגילה.
- 20.12. להפלגה מצורף אחראי בריאות על הבקר המועבר שתפקידו הוא בדיקה שוטפת של הבקר במהלך ההפלגה ומתן טיפול במידת הצורך.
- 20.13. האכלת הבקר במהלך ההפלגה מבוצעת באמצעות מזון זהה למזון שנצרך על ידי הבקר בעת גידולו קודם להעברתו כך שאין כל שינוי בצריכת המזון ואין כל בעיה של הסתגלות למזון אחר או חדש במהלך המסע.
- 20.14. הבקר מואכל היטב במהלך המסע ואיננו עדים למקרים שלן רעב או של מחלות ו/או עקה כתוצאה מרעב. אין רעב !

20.15. המסע מתבצע בתנאים זהים לתנאים של רפת אלא שרפת זו היא "רפת צפה" המכילה למעשה את כל האביזרים המצויים ברפת רגילה, החל משקתות, אבוסים, מערכת איורור מתקדמת מאוד, ריפוד לתאים וכיוצא בזה.

20.16. ריפוד התאים ורצפת המכלאה מבוצעת באמצעות עשרות טונות של קש (כ- 80 טון באוניה) על מנת לוודא שמירה על בריאות הבקר. אין דיווחים על פציעות רגליים או אחרות כפי שמתוארות בעתירה.

20.17. יצוין כי גם ברפתות רגילות נרשמות מעת לעת פציעות של בקר – הפציעות במשלוחים של המשיבות לא עולות בחומרתן או בהיקפן על פציעות כאלה.

20.18. עם הגעתו של המשלוח ארצה מועבר הבקר לתחנת הסגר (קרנטינה) שנמצאת בפיקוח השירותים הווטרינריים ומייד עם הגעתם הם נבדקים על ידי וטרינר ומקבלים חיסונים ובמידת הצורך גם טיפול רפואי.

20.19. הנתונים האמפיריים של התמותה והמחלות מצביעים באופן חד משמעי על כך שלא נגרם לבקר נזק ו/או עקה אשר פוגעות בבריאותם.

20.20. כך – בשנים 2014-2015 נרשמו בכל המשלוחים שבוצעו עבור המשיבות תמותה כוללת (לרבות בתקופת ההסגר) שעמדה על 0.0016 (דהיינו פחות מחמישית האחוז)

20.21. יצוין כי כל התיאורים הקשים המופיעים בעתירה, אינם רלוונטיים למשיבות ומעולם לא אירעה במשלוחים שביצעו המשיבות תקלות במערכת האיורור או עצירות של האניה או מקרים כאלה, ואולם ניכר כי תקלות יכולות לקרות לכל אחד וכי את הכללים למניעת התקלות יש לאכוף באופן מחמיר.

מצ"ב דו"ח תמותה לשנים 2014-2015 נספח 3

20.22. רק לשם השוואה יצוין כי ככל הידוע למשיבות, אחוז התמותה ברפתות רגילות בארץ (דהיינו ללא משלוחים באניות) עומד ברפתות הטובות על 2%-5% וברפתות גרועות

מגיע לעיתים ל-10%.

20.23. הסיבה לפער הזה נעוץ בראש ובראשונה בפיקוח הווטרינרי והרפואי ההדוק שמבוצע לבקר הנשלח, וכמובן העובדה שהמשיבות מוודאות שהבקר הנשלח במשלוחים החיים הינו בריא וחזק.

20.24. המשיבות יטענו כי המשלוחים החיים, אם וכאשר מבוצעים באופן תקין, השומר על רווחת בעלי החיים, בהתאם לכללים שהמשיבות קיבלו על עצמן והקבועות בדיון, אינם גורמים לתמותה מעבר לתמותה "הרגילה" ברפתות רגילות.

20.25 צוין כי **המשיבות עומדות בכללי התקנים המחמירים ביותר של ה-"אסקס"**, ואף נעזרת בגוף פיקוח חיצוני שמטרתו אך ורק פיקוח על רווחת בעלי החיים על האנייה, מעת פריקת האנייה ועד להגעתם לתחנת ההסגר לרבות הובלתם לתחנת ההסגר.

26. גוף הפיקוח שעוסק בכך עבור המשיבות (CONTROL UNION) הינו גוף פיקוח בינלאומי הבוחן את התנאים ואת כל אמות המידה הנדרשות בהתאם לרגולציה המחמירה ביותר ביחד לרווחת בעלי חיים, (הרגולציה האוסטרלית). יצוין כי לגוף זה יש את הסמכות אף לעצור משלוחים במידה ונציגו סבורים כי קיימת פגיעה ברווחת בעלי החיים.

20.27. לצורך כך נבחת באופן קבוע הצפיפות בהובלה, המצעים, המזון, האוורור, החומרים מהם עשויים התאים, הגשרים, רמפות הפריקה, רכבי ההובלה והתנאים בתחנת ההסגר עצמם. לא יכול להיות חולק כי הבקר המובל על ידי המשיבות מובל בתנאים טובים השומרים על רווחת בעלי חיים באופן מיטבי.

20.28. היקף הבדיקה מתואר בדו"ח המצ"ב ועולה ממנו התמונה הברורה שהמשיבות מקפידות – קלה כחמורה – על כל הקשור וכרוך ברווחת בעלי החיים, מספקות להם תנאי מחיה מעולים בעת ההובלה וראיה להצלחתן בשמירה על רווחתן, מצויה, בין היתר, בנספח 3 – דו"ח התמותה.

מצ"ב דו"ח מהפריקה האחרונה שביצעו המשיבות בטרם הוגשה תגובה זו מצ"ב דו"ח מבדק cuas

בקר וצאן 2016 cuas מיום 24/1/2016 נספח 4

סיכום

המשיבות מקפידות מאד על רווחת בעלי החיים ועל כן ניתן לקבוע בוודאות כי לעתירה אין בסיס עובדתי מוצק. בין כך ובין כך – המדובר באיזון בין האופן בו מובלים בעלי חיים לפיטום בישראל לישראל ובין האספקה של מזון חיוני לתושבי ישראל. הצבתה של נקודת האיזון בין שני ערכים אלו, במקום בו מבקשות העותרות, תגרור אחריה פגיעה קשה מאד בערכים מאד חשובים, באינטרסים מוגנים וחשובים ובזכויות יסוד חוקתיות והכל כפי שתואר לעיל בהרחבה. על כן,

העתירה איננה מוצדקת ואינה ראויה. אשר על כן ומכל האמור לעיל יתבקש כבי ביחמ"ש לדחות

את העתירה.

אמיר רנן, עו"ד ב"כ המשיבות